

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інституту мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ЕСТЕТИКА

Освітня програма Музичне мистецтво

Спеціалізація (за наявності)

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Музична естетика
Освітня програма	Музичне мистецтво
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	Курс I, семестр 2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Семінарські заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Дисципліна «Музична естетика» призначена для усебічного розвитку фахових компетентностей студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Важливим завданням курсу є вивчення музичного мистецтва як соціально-історичного та культурного феномену людської цивілізації. Сучасні умови розвитку суспільства висувають високі вимоги до підготовки всебічно розвиненого, універсального музиканта-виконавця. Величезне значення набуває знання і розуміння сутності музичної естетики як науки про красу в музиці, вміння знаходити і аналізувати потрібну інформацію, творчо застосовувати здобуті знання на практиці.

Дисципліна «Музична естетика» є однією з складових професійної підготовки студентів другого (магістерського) рівня освіти. Включення в науково-дослідну роботу допомагає студентам оволодіти сучасними методами пошуку, обробки та використання інформації, освоїти деякі види наукової діяльності, розвинути пізнавальні інтереси, інтелектуальні, творчі та комунікативні здібності.

Дисципліна сприяє розвитку у студентів історичного та художньо-естетичного мислення, широкому гуманітарному підходові до предмету вивчення, розуміння художньо-естетичної специфіки музичного мистецтва, його місця в загальному суспільному процесі та тісно пов'язана з іншими учбовими дисциплінами, які виявляють специфіку історичного процесу культури та теорії музики («Історія української музики», «Історія світової музики», «Історія культури», «Історія суміжних видів мистецтв», «Музично-теоретичні дисципліни («Аналіз музичних творів», «Гармонія»), «Філософія» тощо).

Навчальна дисципліна «Музична естетика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та спрямована на формування у студентів стійкого інтересу до історії та художньо-естетичної значимості мистецтва як складової світової та національної культури, поглиблення й розширення

теоретичних знань для їх ефективного застосування на практиці.

Метою дисципліни є формування цілісних уявлень про музично-естетичний процес на основі вивчення його специфіки і освоєння пов'язаних з ним музично-мовних засобів задля подальшого використання цих знань в педагогічній, музикознавчій та виконавській діяльності.

Цілями курсу є:

- надання студенту головних відомостей з музичної естетики;
- аналіз музично-естетичних вчень, головних ідей та концепцій видатних теоретиків музичної естетики та музично-естетичних композиторських концептів, найзначніших теорій з музичної естетики;
- отримання знань про етапи музично-естетичного процесу (у зв'язку з формуванням теорії та історії музики, теорії композиції), про історію музичної естетики в європейських країнах (від давніх цивілізацій і античності до ХХ століття), в межах головних музичних епох;
- формування цілісних уявлень про музично-естетичні теорії на основі вивчення їх специфіки і освоєння пов'язаних з ними музично-мовних засобів.
- засвоєння понятійно-категоріального апарату дисципліни, вивчення нових термінів і понять;
- сприяння у вихованні музиканта-професіонала з широким музичним світоглядом й розвиненим інтелектом;
- виховання навичок самостійного підходу до аналізу та оцінки явищ музичної культури;
- ознайомлення з основними естетичними підходами й поглядами, що вплинули на формування музичних жанрів і стилів основних музично-історичних періодів;
- отримання системних знань в галузі теорії та історії музичного мистецтва;
- розвиток творчого мислення, уміння формулювати висновки на основі вивченого матеріалу, застосовувати набуті знання, вміння, навички у практичній і науковій діяльності.

Компетентності

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності.

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій, виконавській, педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 10. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Музична естетика як наука про красу в музиці.	Знати історія виникнення музичної естетики, як науки; Розуміти специфіку предмету музичної естетики; Знати філософські категоріальні засади музичної естетики, її сутність і структуру, категоріальний апарат.	Тести, питання, кейси
2.	Антична музична естетика. Докласичні й класичні вчення.	Розуміти соціально-історичні передумови виникнення античної музичної естетики, призначення музики в античній культурі, міфологічні засади античної естетики; природничо-наукові засади піфагорійського розуміння музики; Опрацювати вчення Арістотеля про земне походження музики, погляди Арістоксена на практичну природу музики та її вивчення, музику в світоглядній системі Піфагора («Гармонія сфер»), музичну естетику пізнього еллінізму, трактати про музику.	Тести, питання, кейси
3.	Середньовіч-на музична естетика.	Знати особливості церковної музики, вокальні жанри; Усвідомлювати розвиток музично-естетичної думки; Опрацювати трактати про музику, музичну естетику «батьків церкви», середньовічну теорію	Тести, питання, кейси, реферат

		музики від Августина до Гвідо з Ареццо. Мистецтво <i>Ars antiqua</i> .	
4.	Музична естетика доби Відродження. Естетика <i>Ars nova</i>.	Знати особливості розвитку музичної естетики на початку XIV століття, естетичні принципи <i>Ars nova</i> . Проаналізувати процес переходу музичної естетики від Середньовіччя до Відродження у працях XV століття.	Тести, питання, кейси, реферат
5.	Музична естетика XVI століття. Остаточний розрив з середньовічною традицією.	Опанувати нову музичну естетичну систему, розроблену композиторами й теоретиками XVI століття: Царліно, Вінченцо Галілея, Козимо Бартолі, Адріана Петі-Кокліко в Італії, Хуана Бермудо, Дієго Ортіца, Франсиско Салінаса в Іспанії, Глареана, Германа Фінка, Мартина Агриколи, Мартіна Лютера в Німеччині. Проаналізувати перший музичний словник (« <i>Deffinitorium musicae</i> », 1475).	Тести, питання, кейси
6.	Музична естетика Італії, Франції, Німеччини 17 століття. Оперна естетика, естетика музичного бароко й класицизму.	Знати сутнісні зміни музичного мислення й формування нової теорії музики у 17 ст.; Проаналізувати «Компендіум музики» французького філософа й вченого Р. Декарта (1618), теорію афектів та ідею наукового експерименту в трактаті французького вченого М. Мерсенна « <i>Harmonie universelle</i> » («Всесвітня гармонія», 1636–1637); 4. Розуміти музику як наукову дисципліну, новаторства у сфері теорії музики, гармонії, темперації, акустики, органології, історії музики; Прослідкувати процес народження опери та оперна естетика: Знати особливості естетики Бароко. Музичні трактати Дж. Маріно, К. Монтеверді; Розуміти проблеми національного стилю в музиці у французькій естетиці. Виникнення у XVII ст. нової галузі музикознавства - історії музики.	Тести, питання, кейси
7.	Музична естетика XVIII століття й	Опанувати історично-світоглядні детермінанти Французького Просвітництва, теоретичні новації Жана-Філіпа Рамо (1683 – 1764);	Тести, питання, кейси

	доби Просвітництва у Франції, Німеччині, Італії.	Знати музичну естетику Німецького Просвітництва. Праці німецьких теоретиків І. Вальтера, Й. Маттезоан, Ф. Марпурга, І. Шейбе, Х. Шубарта; Розуміти класицистську музичну естетику оперного мистецтва Італії 18 ст.	
8.	Музична естетика в Україні XVII-XX століть	Усвідомлювати зміни в культурному житті України XIV-XVI ст. під впливом гуманістичних Ренесансних наукових, освітянських ідей, мистецьких новацій; Опанувати систему освіти у Острозькій академії, полемічну літературу; Львівські табулатури; Вплив Реформаційного руху; Розуміти процес становлення у 17 ст. української музичної естетики, теорії музики. Трактат М. Дилецького; ладову теорію Б. Яворського.	Тести, питання, кейси
9.	Музична естетика німецької класики й романтизму. Нова концепція музики: естетика піднесеного.	Здійснити обґрунтування естетичної теорії романтизму у Ф. Шеллінга, Й. Г. Гамана, Й.-В. Гете та Ф. Шіллера; теоретичне обґрунтування руху "штюрмерів" Й. Г. Гердером. Розуміти естетичні принципи романтизму в музиці та музичну естетику XIX ст.	Тести, питання, кейси
10.	Музична естетика XX століття.	Розуміти особливості становлення естетики модернізму на межі XIX-XX ст.; проблеми теоретичного статусу предмета та методу естетичної науки. Опанувати естетичні проблеми мистецтва, художньої творчості, призначення мистецтва у творчості Т. Манна ("Доктор Фаустус" — 1947) і Г. Гессе ("Гра у бісер" — 1943). Усвідомлювати естетику постмодернізму та поняття "постмодернізм".	Тести, питання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	–
Семінарське заняття	40
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	5
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні														Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
Лекції																
Семінарські з-тя				5		10		10		10		5				
Самостійна р-та		1			1				1		2					
Індивідуальні завдання	1		1				1		1		1					
Залік /Екзамен															50	50
Всього за тиж-нь	1	1	1	5	1	10	1	10	2	10	3	5			50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа,
Навчальний корпус	ноутбук (1 шт.),
Навчально-наукового центру інституту мистецтв (вул. Української Перемоги, 34 корп. А),	звуковідтворювальна техніка (1 шт.),
	відеопроєктор (1 шт.),
	планшет (1 шт.),
	переносний екран (1 шт.),

Література

Основна література:

1. Адорно Т. Теорія естетики. Київ: Основи, 2002.
2. Боецій // Універсальний словник-енциклопедія. 4-те вид. К. : Тека, 2006.
3. Борсучевич. Музика античного світу. К.: Факт, 2015. 310 с.
4. Гуменюк Т. Філософсько – методологічні засади музичної естетики.
5. Естетика / За ред. Л. Т. Левчук. Київ: Вища шк., 2006.

6. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичні переживання / В. Татаркевич. К. : «Юніверс», 2001. 268 с.
7. Людкевич С. До деяких питань музичної естетики. RTL: <https://ludkevych.in.ua/do-deyakh-pitan-muzichnoyi-estetiki/>
8. Макаренко Г. Музика і філософія: Шопенгауер, Вагнер, Ніцше. К. : Факт, 2004. 152 с.
9. Теорія естетики: Пер. з нім. / Т. Адорно. К. : Основи, 2002. 518 с.
10. Українська естетика: традиції та сучасний стан: монографія / Лариса Левчук. К. : Маклаут, 2011. 339 с

Додаткова література:

1. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала / Л. Костенко. Л.: Видавничий центр ЛНГУ ім. І. Франка, 2001. 52 с.
2. Салдан С. Музична евритмія Рудольфа Штайнера : до історії виникнення. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство. 2018. Вип. 28. С. 120-125.
3. Суханцева В.К. Категорія часу у музичній культурі. К. : Либидь, 1990. 184 с.
4. Юдкін-Ріпун І. Нариси німецької музичної культури другої половини ХХ століття. К., 1994. 321 с.

Інтернет-джерела:

- <http://library.vspu.net/bitstream/handle/123456789/1441>
<https://classicalmusic.by/whoiswho/composers/>
<https://www.yavp.pl/uk/kultura/naivydatnishi-polski-kompozytory-khto-vony-i-chym-vidomi-15066.html>
<https://420on.cz/dictionaries/persona/rubric/60>
<https://tv.suspilne.media/news/channel/5233>
<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/2723759-dni-ukrainskoi-kulturi-vidbulisa-u-cornogorii.html>
<https://nstar-spb.ru/musical/print/article/peterburgskaya-shkola-v-mire-makedonskiy-kompozitor-gotse-kolarovski-1959-2006/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Кабінет № 405 Навчально-науковий інститут мистецтв Вул. Української Перемоги, 34-а
Викладач (і) Гостьові лектори	Доцент Романюк Леся Богданівна
Контактна інформація викладача	lesia.romaniuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:</p> <p>Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція)у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника http://surl.li/dzugk, метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування</p> <p>Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція) http://surl.li/dhrfg, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;</p> <p>Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) http://surl.li/dhres, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади та введені у дію</p> <p>Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету»</p> <p>Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Освітній процес здійснюється згідно графіку навчального процесу. Студенти університету, які не виконали індивідуальний навчальний план семестру з однієї, двох або трьох дисциплін і при семестровому контролі отримали оцінку «незараховано» чи «незадовільно» (FX або F) мають право (за особистим бажанням) на повторне проходження навчальної дисципліни, вивчення якої може бути перенесене на наступний навчальний період, що

	<p>регулюється Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (№ 18 від 2.02. 2016 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.), яке регламентує процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни, тобто ліквідації академічної заборгованості</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять та індивідуальних занять.</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p> <p>Рекомендовані платформи: Платформа Coursera for Campus; сучасний студентський простір Paragraph (на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника); Erasmus+UA</p>

Викладач доцент Романюк Л.Б.